

LĒMUMI

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2019/338

(2019. gada 20. februāris)

par pastiprinātas uzraudzības pagarināšanu Grieķijā

(izziņots ar dokumenta numuru C(2019) 1481)

(Autentisks ir tikai teksts grieķu valodā)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulu (ES) Nr. 472/2013 par to eurozonas dalībvalstu ekonomiskās un budžeta uzraudzības pastiprināšanu, kurās ir vai kurām draud nopietnas finanšu stabilitātes grūtības ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 2. panta 1. punktu,

tā kā:

- (1) Pēc Eiropas Stabilizācijas mehānisma finansiālās palīdzības beigām 2018. gada 20. augustā ar Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1192 ⁽²⁾ tika aktivizēts Grieķijas pastiprinātas uzraudzības sešu mēnešu laikposms, kas sākas 2018. gada 21. augustā.
- (2) Grieķijai vidējā termiņā būtu jāturpina nozīmīgākās institucionālās un strukturālās reformas, lai nodrošinātu to pabeigšanu un pilnīgu efektivitāti, pamatojoties uz lielo skaitu darbību, ko tā īstenojusi Eiropas Stabilizācijas mehānisma finansiālās palīdzības programmas ("programma") ietvaros. Šajā nolūkā Grieķija ir Eurogrupā apņēmusies turpināt un pabeigt visas nozīmīgās reformas, kas tika pieņemtas programmas ietvaros, un izpildīt to svarīgo reformu mērķus, kas pieņemtas saskaņā ar minēto programmu un tās priekštecēm.
- (3) Grieķija ir arī apņēmusies īstenot konkrētas darbības fiskālās un fiskāli strukturālās politikas, sociālās labklājības, finanšu stabilitātes, darba un produktu tirgu, privatizācijas un valsts pārvaldes jomās. Minētās konkrētas darbības, kas ir izklāstītas Eurogrupas 2018. gada 22. jūnija paziņojuma pielikumā, palīdzēs risināt Grieķijas ekonomisko grūtību iespējamus cēloņus.
- (4) Grieķija kopš 2010. gada ir saņēmusi ievērojamu finansiālās palīdzības apjomu, kā rezultātā Grieķijas atlikušās saistības pret eurozonas dalībvalstīm, Eiropas Finanšu stabilitātes instrumentu un Eiropas Stabilizācijas mehānismu kopumā ir 243 700 miljoni EUR. Grieķija saņēma Eiropas partneru finansiālo atbalstu uz atvieglotiem noteikumiem, un 2012. gadā un vēlreiz 2017. gadā Eiropas Stabilizācijas mehānisma ietvaros tika pieņemti īpaši pasākumi, lai parādām piešķirtu ilgspējīgāku stabilitāti. Eurogrupa 2018. gada 22. jūnijā panāca politisku vienošanos īstenot papildu pasākumus nolūkā nodrošināt parāda atmaksājāmību. Šie pasākumi ietvēra vidējo svērto dzēšanas termiņu pagarināšanu vēl uz 10 gadiem, procentu atlikšanu un amortizāciju vēl uz 10 gadiem, ka arī citu parāda pasākumu īstenošanu. Par diviem papildu pasākumiem (no 2018. gada atcelt palielinātu procentu likmju starpību saistībā ar Eiropas Finanšu stabilitātes instrumenta programmas parāda atpirkšanas daļu un atjaunot tādu summu pārvešanu, kas līdzvērtīgas ienākumiem, ko eurozonas valstu centrālās bankas nopelnījušas no Grieķijas valsts obligācijām, kuras tiek turētas saskaņā ar Nolīgumu par neto finanšu aktīviem un Vērtspapīru tirgu programmu) var Eurogrupā vienoties divreiz gadā, pamatojoties uz pozitīviem ziņojumiem par pastiprināto uzraudzību attiecībā uz to, kā Grieķija ievēro savas pēcprogrammas politikas saistības.
- (5) Grieķijas vispārējās valdības budžeta balance kopš 2016. gada ir bijusi pozitīva. Sagaidāms, ka Grieķija 2018. gadā ir sasniegusi primāro pārpalikuma mērķvērtību 3,5 % apmērā no iekšzemes kopprodukta, un paredzams, ka tā sasniegs mērķvērtību vidējā termiņā. Ārējie neto aizdevumi kļuva pozitīvi 2015. gadā un pēc tam uzrādīja tikai

⁽¹⁾ OV L 140, 27.5.2013., 1. lpp.

⁽²⁾ Komisijas 2018. gada 11. jūlija Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1192 par pastiprinātas uzraudzības aktivizēšanu Grieķijā (OV L 211, 22.8.2018., 1. lpp.).

nelielu deficītu. Ekonomika ir turpinājusi atveseļoties, 2018. gadā aplēstajai izaugsmei esot 2,0 % apmērā, un bezdarbs turpina samazināties. Grieķija ir uzsākusi plašu strukturālo reformu programmu, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un konkurētspēju saskaņā ar finansiālās palīdzības programmām, un ir turpinājusi kopš 2018. gada augusta veikt pasākumus šajā jomā.

- (6) Tomēr, neraugoties uz minētajām reformām, Grieķija joprojām saskaras ar uzkrājumu būtisku nelīdzsvarotību un neaizsargātību, ko tā pārmantojusi. Proti, kā tas tika konstatēts arī Komisijas 2019. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumā, kas sagatavots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011⁽³⁾ 3. un 4. pantu, Grieķija piedzīvo zināmas grūtības. Tiek lēsts, ka 2018. gada trešā ceturksņa beigās valsts parāds bija 182,8 % no iekšzemes kopprodukta, kas ir lielākais rādītājs Savienībā. Arī neto starptautisko ieguldījumu pozīcija, kas 2017. gadā bija – 140,5 % no iekšzemes kopprodukta, joprojām ir ļoti augsta; turklāt par spīti tam, ka tekošais konts ir tuvu līdzsvaram, tas joprojām ir nepietiekams, lai lielo neto starptautisko ieguldījumu pozīciju pietiekami ātri ļautu samazināt līdz piesardzīgam līmenim. Kaut arī bezdarba līmenis ir turpinājis samazināties no tā augstākā rādītāja 2013. gadā (27,9 %), tas 2018. gada oktobrī joprojām saglabājās 18,6 % apmērā. Arī ilgstoša bezdarba (13,5 % 2018. gada trešajā ceturksnī) un jauniešu bezdarba (39,1 % 2018. gada novembrī) līmenis joprojām ir ļoti augsts. Uzņēmējdarbības videi un tiesu sistēmai joprojām ir nepieciešami nozīmīgi papildu uzlabojumi, jo Grieķija joprojām būtiski atpaliek no labākā snieguma robežas vairākās galveno salīdzinošā ekonomikas snieguma rādītāju strukturālo komponentu jomās (piemēram, laiks, kāds paiet līdz tiesas nolēmuma pieņemšanai, līgumu izpildes panākšana, īpašuma reģistrēšana, maksātspējas lietu risināšana u. tml.).
- (7) Kaut gan banku sektors joprojām ir pietiekami kapitalizēts, tas vēl aizvien saskaras ar problēmām, kas saistītas ar nerezultatīvu riska darījumu lielo apjomu un zemu rentabilitātes līmeni; vienlaikus tas joprojām ir cieši saistīts ar valsti. Nerezultatīvu riska darījumu apjoms 2018. gada septembra beigās joprojām bija ļoti liels, proti, 84,7 miljardi EUR vai 46,7 % no kopējiem bilances riska darījumiem. Grieķija programmas kontekstā ir pieņēmusi nozīmīgas reformas un iecerējusi tuvākā laikā izstrādāt papildu instrumentus, lai pastiprinātu regulējumu attiecībā uz nerezultatīviem riska darījumiem, tādējādi atvieglojot banku bilanču sakārtošanu. Tomēr ir vajadzīgi nemitīgi centieni, lai nerezultatīvu riska darījumu attiecību samazinātu līdz ilgtspējīgam līmenim un lai finanšu iestādes vienmēr spētu izpildīt savas finanšu starpnieka un riska pārvaldības funkcijas.
- (8) Pēc tam, kad Grieķijai kopš 2010. gada bija liegta iespēja aizņemties finanšu tirgū, tā sāka no 2017. gada jūlija atgūt piekļuvi tirgiem, emitējot valsts obligācijas. Grieķija 2019. gada janvārī sekmīgi emitēja obligācijas, kas bija tās pirmā emisija kopš programmas izbeigšanas. Grieķijas aizņemšanās nosacījumi, ņemot vērā ārējos ekonomikas riskus un iekšējās problēmas reformu īstenošanas ilgtspējas nodrošināšanā vidējā termiņā, joprojām ir nestabili.
- (9) Komisija savu pirmo novērtējumu par Grieķijas pastiprināto uzraudzību publicēja 2018. gada 21. novembrī. Komisijas veiktajā novērtējumā, kas bija atspoguļots tās paziņojumā, bija aprakstīti panākumi, kādi ir gūti attiecībā uz vispārējo un konkrēto reformu saistībām, ko Grieķija uzņēmas Eurogrupā, un tajā tika secināts, ka reformu īstenošana ir virzījusies uz priekšu, bet ir nepieciešamas papildu pūles, lai izpildītu Grieķijas reformu saistības⁽⁴⁾.
- (10) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka nosacījumi, kas pamatoja pastiprinātas uzraudzības noteikšanu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 472/2013 2. pantu, joprojām pastāv. Konkrētāk, Grieķija vēl arvien saskaras ar riskiem, kuri saistīti ar tās finanšu stabilitāti, un gadījumā, ja tie īstenotos, tie varētu radīt plašāku negatīvu ietekmi citās eurozonas dalībvalstīs. Ja šāda negatīva ietekme īstenotos, tā varētu rasties netieši, ietekmējot ieguldītāju uzticēšanos un tādējādi palielinot refinansēšanas izmaksas bankām un citām eurozonas dalībvalstīm.
- (11) Tāpēc vidējā termiņā Grieķijai arī turpmāk ir jāpieņem pasākumi, lai risinātu grūtību cēloņus vai varbūtējos cēloņus, un jāievieš strukturālas reformas, lai atbalstītu noturīgu un ilgtspējīgu ekonomikas atveseļošanu, ņemot vērā pagātnes sekas vairākās nozarēs. Minētie faktori ietver smagu un ilgu laiku ieilgušu lejupslīdi krīzes laikā; Grieķijas parāda sloga apmēru; tās finanšu sektora neaizsargātību; joprojām salīdzinoši spēcīgo saikni starp finanšu sektoru un Grieķijas publiskajām finansēm, tostarp valsts īpašuma veidā; risku, ka smagā spriedze kādā no minētajiem sektoriem izplatīsies uz citām dalībvalstīm, kā arī risku, ka Grieķijas valsts parāds ietekmē eurozonas dalībvalstis.
- (12) Lai novērstu atlikušos riskus un uzraudzītu ar tiem saistīto apņemšanos izpildi, šķiet nepieciešami un pamatoti pagarināt Grieķijas pastiprinātu uzraudzību saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 472/2013 2. panta 1. punktu.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regula (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un korigēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

⁽⁴⁾ European Commission: Enhanced Surveillance Report – Greece, November 2018, Institutional Paper 90, November 2018.

- (13) Grieķijai tika dota iespēja paust savu viedokli par Komisijas novērtējumu ar 2019. gada 14. februārī nosūtītas vēstules starpniecību. Savā 2019. gada 15. februāra atbildē Grieķija kopumā piekrita Komisijas novērtējumam, ko tā sniedza attiecībā uz ekonomiskajām problēmām, ar ko valsts saskaras, un tas ir pamats pastiprinātas uzraudzības pagarināšanai.
- (14) Grieķija arī turpmāk saņems tehnisko atbalstu saskaņā ar Strukturālo reformu atbalsta programmu (kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2017/825 ⁽⁵⁾) reformu izstrādei un īstenošanai, tostarp galveno reformu turpināšanai un pabeigšanai, atbilstīgi politikas saistībām, ko uzrauga saskaņā ar pastiprinātu uzraudzību.
- (15) Komisija agrīnās brīdināšanas sistēmas satvarā plāno cieši sadarboties ar Eiropas Stabilizācijas mehānismu pastiprinātas uzraudzības īstenošanā,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Grieķijai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 472/2013 2. panta 1. punktu piemērotais pastiprinātas uzraudzības laikposms, ko aktivizēja ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1192, tiek pagarināts par sešu mēnešu laikposmu, kas sākas 2019. gada 21. februārī.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Grieķijas Republikai.

Briselē, 2019. gada 20. februārī

*Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Pierre MOSCOVICI*

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 17. maija Regula (ES) 2017/825, ar ko laikposmam no 2017. gada līdz 2020. gadam izveido Strukturālo reformu atbalsta programmu un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 1305/2013 (OV L 129, 19.5.2017., 1. lpp.).